

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller.

Mr RENE VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaf betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

HET VERZEKERINGSMONOPOLIE

Overheidsbemoeiing kan inzake verzekeringen voorkomen onder vier verschillende vormen : 1° door wettelijke reglementeering van het verzekeringscontract, bij het invoeren van gebiedende of verbiedende bepalingen; 2° door het uitoefenen van contrôle over het bedrijf; 3° door Staatsverzekering, waar de Staat als verzekeraar optreedt, benevens de particuliere maatschappijen die aan dezelfde of aan andere verzekeringen doen; 4° door het Monopolie waarbij de Staat voor zich zelf het uitsluitend recht opeischt om de verzekeringsmarkt uit te baten.

Staatsmonopolie heeft overtuigde voorstanders en evenveel hardnekkige bekampers. Sinds jaren wordt door sommigen het monopolie-idee — namelijk in het Parlement — vooruitgezet, maar daarna zonder verder aandringen losgelaten hetzij op aandringen van hoogerhand, hetzij misschien omdat de volksvertegenwoordigers die er aldaar voor uitkwamen, schrandere van geest waren en na overweging inzagen dat deze hervorming niet te verwezenlijken was met nuttig gevolg noch voor den Staat noch voor de Volksgemeenschap.

Dit brandpunt dat aan 't smeulen was, is thans opnieuw opgeflakkerd door het neerleggen bij de kamerzitting van 30 Juni laatst, van een wetsvoorstel betreffende de nationalisatie der verzekeringen, door de H.H. Brunfaut en Mathieu. Daar niet minder dan 50.000 onzer landgenooten in het verzekeringsbedrijf betrokken zijn, is het verstaanbaar dat een wetsont-

werp waarbij tienduizenden met broodroofing worden bedreigd, diepe ontroering in het land heeft verwekt.

* * *

Om nu dit ontwerp bondig samen te vatten, stippen wij aan, dat bedoel wordt het oprichten van een Nationaal Verzekeringsinstituut, behelzende vier Nationale Kassen, onder den vorm van mutualiteit ingericht, één voor brandverzekering, één voor werkongevallenverzekering en verzekeringen der wettelijke aansprakelijkheid voor auto-eigenaars en autodrijvers, één voor levensverzekering en één voor allerlei risico's zooals transport, diefstal, hagelslag, waterschade, enz. Zijn verplichtend de verzekeringen behoorend tot de twee eerste groepen.

Het monopolie der verzekeringen wordt aan voornoemd organisme toegekend; uitzondering wordt gemaakt voor de Alg. Spaar- en Lijfrentkas en de Nationale Kas voor bediendenpensioenen. De bestaande maatschappijen zullen de in kracht zijnde polissen mogen behouden, maar het is verboden bij hen voortaan nieuwe contracten te sluiten; dus metterdaad een ont-eigening zonder vergoeding; de maatschappijen worden tot eenen tragen maar gewissen dood gedoemd. Dat dit wetsontwerp in het teeken staat van het verst gedreven radicalisme, blijkt reeds voldoende uit art. 10 waarbij bepaald wordt dat zoodra de wet van kracht wordt « al de polissen, boeken, repertoriums, stukken of bescheiden der verzekeringsmaatschappijen eigendom worden van de Nationale kassen » !

* * *

Welke zijn nu de argumenten die door de ontwerpers of over het algemeen door de aanhangers van Staatsmonopolie worden ingebracht ?

1°) De memorie van toelichting wijst naar de « Société Mutuelle des Administrations publiques » van Luik, die de gemeentegebouwen tegen brand verzekert en die ook voor gemeentebedienden gemeenschappelijke verzekeringskassen tegen arbeidsongevallen, wettelijke aansprakelijkheid en diefstal tot stand bracht. Anderzijds wordt gewezen op de « Nationale kas voor bediendenpensioenen ». En uit het bestaan van deze beide organismen besluit men triomfantelijk : « het bewijs is thans geleverd dat de verzekering zich kan losmaken van de maatschappijen en door de openbare besturen kan worden ingericht in het uitsluitend voordeel der gemeenschap ». (Mem. van toel. bl. 2)

Hoe kan men toch deze eenvoudige en zeer beperkte verrichtingen gaan vergelijken met de ingewikkelde veelvuldige en steeds afwisselende handelingen waartoe aanleiding kunnen geven levensverzekeringen, algemeene aansprakelijkheidsverzekeringen, verzekeringen van het bedrijfsgevaar met zijn eindeloze variëteit van risico's, of transportverzekeringen met hunne menigvuldige clausules, afgezien nog van andere verzekeringen van heel bijzonderen aard, als vee- en hagelslagverzekeringen en verzekeringen tegen waterschade! Het is haast alsof een werkman na eenige jaren moeren en schroeven te hebben geboord, zou gaan denken dat hij er nu alles van afweet en zoo verwaand zou zijn, nu alles van afweet en zoo verwaand zou zijn, om naar de algemeene leiding van een staalfabriek uit te zien !

2°) De Verzekeringsmaatschappijen, zegt men order, beschikken over aanzienlijke reserves; « wat aanstoot geeft, is dat die winst haar oorsprong vindt in een vrije daad van voorzorg en van solidariteit van den verzekerde... bij het nemen eener verzekering dewelke altijd op het beginsel der mutualiteit berust... deze reserves zullen niet meer onvruchtbaar blijven, maar zij zullen gebruikt worden in het belang van de gemeenschap » (Memorie van toel. bl. 3, 4 en 8).

Heel zeker heeft de verzekerde bij het sluiten eener verzekering blijk gegeven van voorzorgsbegrip. Maar wie heeft hem daartoe aangezet ? Zal het niet meestal een agent of een makelaar zijn ? En wie heeft anderzijds de mutualiteit onder de verzekerden ingericht ? Wie heeft de

verzekerden van het risico ontlast en het zelf gedragen ? En mag eene maatschappij die dezen dienst beweest, daarvoor niet worden vergoed ?

Wat nu de reserves betreft, men onderscheidt de wiskundige reserve en de vrije reserves. Welnu de wiskundige reserve dient om de schadegevallen te betalen; zij moet dus onaangeroerd blijven en wij willen wel veronderstellen dat onder het Monopoliestelsel, de Staat deze niet tot ander doeleinden zou aanwenden. De vrije reserves worden aangelegd om aan onvoorziene zware rampen het hoofd te bieden; dit is « eene daad van voorzorg en van solidariteit » niet door de verzekerden, maar ter hunner bate, door de maatschappijen gesteld. Zou de Staat dezelfde voorzorg aan den dag leggen ? Wij durven het verhoppen, maar dan zou hij juist handelen zooals de verzekeringsmaatschappijen; of zouden misschien in dergelijke gevallen de mutualisten zelf aangesproken worden, om bij rampen zooals den ontzettenden brand van het Koninklijk Stapelhuis te Antwerpen of dien van den Ferdinand-polder, een tiental millioenen bij te leggen ?

3°) Voordeel van overheidsexploïtatie, zegt men ook nog, is dat daardoor wordt gewaarborgd een behoorlijke premievoet die tevens beantwoordt aan het risico en die dus de verzekering voor de verzekerden minder bezwaarlijk maakt; daardoor wordt dus het algemeen belang bevorderd en het volkswelzijn gediend.

Tegen dit argument kan onder meer worden ingebracht, dat de premieberekening uiterst ingewikkeld is en jarenlange ondervinding vereischt, die Staatsambtenaren niet kunnen bezitten. Indien trouwens de verzekeraars een overdreven premie eischten, zou de vrije concurrentie het premieniveau op een behoorlijk peil weten te brengen.

Door de aanklevers der nationalisatie der verzekeringen wordt gewezen op het uitschakelen der tusschenpersonen wier commissieloon de premie thans komt bezwaren.

Staatsmonopolie kan worden opgevat met facultatieve of met verplichte verzekering. Welnu, verzekeringsdwang ware niet mogelijk voor persoonlijke verzekeringen, noch voor verzekeringen der wettelijke aansprakelijkheid in het algemeen, ook niet voor credietverzekeringen, of voor levensverzekeringen, waar de bedragen naar goeddunken door den verzekerde worden vastgesteld, noch voor zeeverzekering.

gen die meestal door buitenlandsche maatschappijen worden behandeld en waarvan het internationaal karakter in opstand komt tegen elke idee van monopolie.

En indien de verzekering voor de meeste vakken vrij moet blijven, dan zal de Staat wel beroep moeten doen op de tusschenkomst van agenten en makelaars — zij zijn thans ongeveer 40.000 in getal — om de verzekering op te wekken, haar voordeelen kenbaar te maken aan het publiek dat dikwijls slechts een besluit neemt nadat groote moeite ter overtuiging, door deze tusschenpersonen is aangewend. Staatsmonopolie zou dus agenten en makelaars nooit heelemaal kunnen uitschakelen; en de arbeid van deze assurantie-bezorgers zou dus moeten vergoed worden juist zooals nu, zoodat de premieopslag niet zou verminderen.

4°) Het hoofdargument der voorstanders van Staatsmonopolie is evenwel dat de aanzienlijke bedrijfswinsten, die thans in de handen van enkelingen komen en gedeeltelijk naar het buitenland worden overgebracht, dan ten bate van de nationale gemeenschap zouden worden aangewend. Deze inkomsten zouden den Staat toelaten het hoofd te bieden aan de buitengewoon zware lasten die, vooral op onze dagen, op de schatkist drukken.

Om deze stelling te staven neemt men de balans der 8 sterkste en oudste Belgische maatschappijen; de winst wordt dan in verhouding van het gestorte kapitaal gebracht en de berekening komt uit op een dividend van 72, 168, ja zelfs 436 ten honderd (Mem. van toel. bl. 3).

Aldus voorgesteld, zijn deze winsten inderdaad aanzienlijk en zeer aanlokkend voor den Staat die steeds in geldnood verkeert. Maar jammer genoeg, deze bewijsvoering is heelemaal verkeerd en van sophistische aard. Met een klein gestort kapitaal kan men door zijn bedrijvigheid omvangrijke zaken doen en een zeer loonnende winst opstrijken. Hoeveel kapitaal hoeft een aankoops- of verkoopscommissionair of een makelaar in graan of in koffie in zijn zaak aan te leggen, om soms groote winsten te boeken? Een werkmans wint zijn brood zonder eenig kapitaal te bezitten. De winst houdt verband met de bedrijvigheid, niet met het geldfonds waarover men beschikt. Met het bedrijfskapitaal heeft de winst van den verzekeraar niets te maken, maar wel met het zaken-cijfer, d.i. het premiecijfer. Welnu de verhouding der winst tot het premiecijfer — wat men

noemt de industriële winst — bedraagt doorgaans 3 tot 4 procent. Maar door soms honderd jaar noesten arbeid hebben de maatschappijen onder den vorm van extra-reserve, wettelijke reserve, afschrijvingsfonds en voorzieningsfonds, aanzienlijke sommen kunnen verzamelen en een eigen fortuin weten op te bouwen. Het zijn meestal de inkomsten van dit fortuin die aan de Verzekeringsmaatschappijen toelaten aan hun aandeelhouders een redelijk dividend uit te keeren en die slechts schijnbaar van een bovenmatige winst doen blijken.

Wie zou trouwens durven beweren dat de verzekeringen door den Staat beheerd, dezelfde bedrijfswinst zouden voortbrengen en dat de algemeene onkosten niet ver boven die der verzekeringsmaatschappijen zouden komen te staan? Met het winstargument, houdt het kostenargument nauw verband.

* * *

De voorstanders van het monopolie-idee verliezen uit het oog de tientallen van millioenen welke door de verzekeringsmaatschappijen — en dit zonder de minste uitgave van den Staat — jaarlijks in de Staatskist worden gestort onder den vorm van rechtstreeksche en onrechtstreeksche belastingen, zooals grondbelastingen, bedrijfsbelastingen, belasting op het dividend aan de aandeelhouders uitgekeerd, crisis-taxen, zegelrechten (op kwijtschriften wegens schadegevallen, op commissieloonen en abonnement-taxen), registratierechten op rechterlijke uitspraken, postzegels, enz.

Door het verdwijnen der verzekeringsmaatschappijen, wordt voor den Staat deze rijke bron van inkomsten drooggelegd.

Laat ons ook maar even wijzen op het enorme bedrag staatsfondsen waarin de verzekeringsmaatschappijen ten deele gedwongen, hunne gelden aanleggen. Alleen voor de arbeidsongevallen bedragen deze 120 millioen als borgstelling en 430 millioen als wiskundige reserve en voor de levensverzekering 12 millioen als borgstelling en 600 millioen als wiskundige reserve; dus een ondersteuning voor het Staatskrediet beloopend tot een milliard honderd twee en zestig millioen die door het monopolie wegvalt.

Wanneer de vraag van de nationalisatie der verzekeringen wordt gesteld, moet men trouwens in acht nemen dat de tot dusver gebruikelijke overheidsbedrijven als spoorwegen, postkeren, waterleiding, tabak-, gas- of electri-

citeitsvoorziening, een tamelijk eenvoudige structuur vertoonen. Het verzekeringswezen is daarentegen uitermate ingewikkeld.

Heeft men de wisselvalligheden van het « Nationaal kostuum » vergeten, dat na den oorlog door den Staat werd uitgebaat en dat op een sisser van belang uitliep! Het lijkt nochtans heel wat gemakkelijker een laken broek te snijden en aan den man te brengen, dan een bedrijfspolis of een zeeverzekeringspolis behoorlijk op te stellen, volgens de regelen van recht en techniek!

Hierbij komt nog dat, meer dan bij welke onderneming ook, in het verzekeringsbedrijf, initiatief, durf en lenigheid vereischt worden om zich aan de eischen der clientele aan te passen. Hier vooral worden vlugge beslissingen vereischt, persoonlijke verantwoordelijkheid, machtiging tot onderhandelen — vooral mondeling — om in der minne een regeling te treffen; deze bijzonderheden en hoedanigheden kunnen bij een ambtenaar, hoe schrandter ook, niet voorkomen, omdat zij in strijd zijn met den administratieven geest en met de gewoonten die bij elken administratieven dienst zijn ingeworteld, maar vooral omdat een ambtenaar geen dadig mag aangaan.

Daar waar het monopolie werd ingericht, werd het weer afgeschaft of geeft het middelmatige uitslagen: In Engeland, werden alle, tijdens den oorlog opgerichte monopolieën (spoorwegen, graangewassen, sterke dranken) afgeschaft; dit geldt ook voor de Vereenigde Staten. In Frankrijk zijn de lucifers en de tabak van mindere hoedanigheid en kosten meer dan elders. In Italië werd het monopolie op de levensverzekeringen, ingesteld bij de wet van 4 April 1912, afgeschaft bij Decreet-Wet van 29 April 1923; daarentegen werd de contrôle over alle verzekeringstakken uitgebreid.

Laat ons tenslotte niet uit het oog verliezen dat de Belgische verzekeringsmarkt grootendeels in handen is van buitenlandsche maatschappijen (Engelsche, Fransche, Italiaansche en Zwitsersche), de onteigening zou niet mogelijk zijn zonder vergoeding, wil men zich niet blootstellen aan vergeldingsmaatregelen zooals inkrimping van onze uitvoerprodukten, of aan internationale verwickelingen. Deze vergoeding zou gedurende vele jaren verlies beteekenen voor het nationaal verzekerings-instituut.

Het zij hier terloops opgemerkt dat niet het gansche premiebedrag door de buitenlandsche

maatschappijen geïnd, over de grens wordt gevoerd. Van deze sommen (ongeveer 600 miljoen voor België waar 250 buitenlandsche maatschappijen werkzaam zijn) blijft een aanzienlijk bedrag in het land onder vorm van uitkeeringen wegens schadegevallen, salaris van bedienden, belastingen, wiskundige reserves in staatsfondsen aangelegd; alléén de bedrijfswinst wordt naar het buitenland overgebracht.

* * *

Besluit. — Het verzekeringsmonopolie blijkt niet de opvatting der toekomst te zijn. Wil men zekere werkelijk bestaande mistoestanden doen verdwijnen, dat men dan het verzekeringscontract reglementeert of beter nog, de ondernemingen aan een verstandige contrôle onderwerpt; maar men late het particulier initiatief zich vrij ontwikkelen met een minimum van hinderpalen.

Het schijnt wel dat de gecontroleerde vrijheid voor alle takken der verzekering de formule is der toekomst. Reeds werd de contrôle ingesteld voor de verzekering op de arbeidsongevallen, de levensverzekering, de verzekering voor Autobussen en Autocars, die der bediendenpensioenen en die van het bezoldigd personenvervoer en van het goederenvervoer per motorvoertuig; weldra komt de verzekering op de wettelijke aansprakelijkheid voor automobilisten aan de beurt en daarna volgen onvermijdelijk de overige verzekeringstakken.

Men mag zeggen dat het veralgemeend contrôle-regiem dat op onze dagen terecht in de gunst is, het monopolie-idee uitschakelt, en de gewenschte oplossing blijkt te zijn.

Het ingediende wetsontwerp over het monopolie druischt in tegen de gedragslijn der achtereenvolgende regeeringen die alle op staatscontrôle hebben aangestuurd. De aanstaande benoeming van een koninklijke commissaris voor verzekeringen is de bevestiging van deze gevoerde politiek. Op dit gebied werd door ons Staatsbestuur en aanhoorige lichamen zeer verdienstelijk werk gepresteerd tot gezondmaking van het verzekeringsbedrijf. Men mag zeggen dat het ingrijpen van wegen den Staat de heerschende misbruiken deed verdwijnen en dus de gemeenschap ten goede kwam.

Moet nu plots met deze gezonde politiek worden afgebroken en stoornis gebracht in een der levensaders van onze nationale economie,

omdat sommige ideologen zich blind staren op de ingebeelde fantastische winsten der verzekeringsmaatschappijen, wanneer het overigens zeer problematisch is of Overheidsexploïtatie eenige winst zou afwerpen en wanneer men anderzijds met zekerheid kan berekenen hoe-

veel millioenen de Staat er in belastingen van allerlei aard jaarlijks bij zou verliezen? Wij denken dat onze regering, evenmin als ons parlement, voor dergelijk avontuur zal te vinden zijn.

Willy VAN EECKHOUT.

RECHTSPRAAK

Nr 12.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

26 Juni 1936.

Voorzitter : M. Anthonis.

Pleiters : Mrs Schöller en Fr. Mattheessens.

ONTEIGENING. — VOORAFGAANDELIJKE FORMALITEITEN VERVULD VERKLAARD. — VERZAKING DOOR VERVOLGENDE PARTIJ. — NIET ONTVANKELIJKHEID.

Wanneer in zake onteigening de voorafgaandelijke formaliteiten vervuld zijn verklaard geworden, staat het de vervolgende partij niet meer vrij te verzaken aan de onteigeningsprocedure.

Gemeente Borgerhout t/ Mariën-Vervoort.

Aangezien de vraag strekt tot het hooren zeggen voor recht dat de onteigeningsprocedure ingesteld door aanlegster tegen verweerders sedert 24 Oogst 1928 en betreffende twee huizen gelegen te Borgerhout, Eug. Joorsstraat, 41, en Sterlingerstraat, 45, ten kadaster bekend Wijk A, 315, C - 9 en 315 R - 9, zal worden teniet gedaan met inbegrip het vonnis van 8 November 1928, waardoor verklaard wordt dat de pleegvormen dezer onteigening vervuld waren;

Aangezien verweerder zich ten stelligste tegen deze vraag verzet en vraagt dat het deskundig onderzoek zou worden voortgezet om de vergoeding welke hem toekomt te bepalen en vast te stellen.

Aangezien de Gemeente uitlegt dat er thans geen algemeen belang meer bestaat om deze onteigening door te drijven, daar door het aanleggen van andere straten de verbreding der Sterlingerstraat niet meer wordt vereischt, en daarenboven de financiële toestand der Gemeente haar oplegt alle niet volstrekte noodzakelijke werken te vermijden.

Aangezien deze omstandigheden van geen belang zijn voor de Rechtbank welke niet bevoegd is er over te beslissen.

Aangezien inderdaad de eenige vraag welke de Rechtbank op te lossen heeft hierin bestaat : heeft de Gemeente het recht, wanneer de onteigende er zich tegen verzet, van te verzaken aan de onteigeningsprocedure, en van te eischen dat de Rechtbank deze te niet zoude doen met inbegrip van het verklarend vonnis?

Aangezien aanlegster aanvoert dat de huidige procedure enkel als voorwerp heeft het vaststellen

mits welke vergoeding het onteigende bestuur zal gemachtigd zijn het onteigend goed in te nemen; dat deze procedure niet kan leiden tot eene veroordeeling der Gemeente en het eenige recht van den onteigende er in bestaat eventueel wanneer het openbaar bestuur geen gevolg geeft aan de onteigening, de nietigverklaring van de procedure te eischen met of zonder schadevergoeding; dat het juist deze nietigverklaring is welke eischeres vervolgt omdat ze zelf bekend in de onmogelijkheid te zijn de onteigening door te drijven, dat bijgevolg, verweerder zich ten onrechte verzet.

Aangezien het gansch ten onrechte is dat aanlegster staande houdt dat de onteigeningsprocedure niet leiden kan tot eene veroordeeling der bestuurlijke macht welke de onteigening vervolgt; dat indien het waar is dat de onteigeningswet enkel aan de Rechtbank oplegt het bedrag der vergoedingen vast te stellen, men nochtans niet uit het oog mag verliezen dat bij niet vrijwillige uitvoering de veroordeeling mag vervolgd en moet toegestaan worden. (Verbreking, 24 November 1920, Pas. 1921, I, bl. 21).

Aangezien het bijgevolg ook ten onrechte is dat aanlegster volhoudt dat de onteigende bij niet betaling der vergoedingen enkel en alleen het recht heeft de vernietiging der procedure te vervolgen met schadevergoeding.

Aangezien aanlegster uit het oog verliest dat de procedure niet enkel en alleen voor doel heeft de vergoedingen vast te stellen; de procedure in onteigening heeft eerst en vooral voor doel den privaten eigendom aan den eigenaar te ontnemen, dit eerste gedeelte der procedure deels bestuurlijk, deels gerechtelijk is uitgelopen op het deklaratief vonnis welke de eigendomsoverdracht bewerkte, thans blijft het tweede gedeelte der procedure te voleinden, n.l. de vergoedingen vast te stellen.

Aangezien de Gemeente pleit dat de overgang van het eigendomsrecht niet gebeurt door het vonnis, maar wel door de beslissingen der wetgevende of uitvoerende macht welke de onteigening bevoel.

Aangezien dit in tegenspraak is met al de voorgaande rechtspraak en rechtsleer.

Aangezien de beslissing der wetgevende of uitvoerende macht de onteigening enkel toelaat, maar ze niet beveelt, de particulier waarvan den eigendom alzo kan onteigend worden, heeft het middel niet het Bestuur te dwingen tot deze onteigening over te gaan.

Verbreking 16 April 1880, Pas. I, 126;

Verbreking 24 December 1885, Pas. 1886, I, 31;
Brussel, 30 April 1891, Pas. II, 373;
Brussel, 12 December 1912, P. P. 1913, 258.

Aangezien integendeel algemeen is aangenomen dat eens de onteigening begonnen en het verklaarend vonnis tusschen gekomen, de overdracht van den eigendom is bewerkt en dat artikel 11 der Grondwet genoegzaam is gevrijwaard, wanneer de vergoeding wordt geregeld, vóór de eindelijke inbezitstelling.

Verbreking 25 October 1845, Pas. 1896, I, 601;
Verbreking 27 Mei 1926, Pas. 387, 89;
Verbreking 8 Juli 1926, Pas. 225;
Verbreking 17 Maart 1927, Pas. 179;
Verbreking 26 Juni 1930, Pas. 257.

Aangezien men bijgevolg aannemen moet dat eens het verklarend vonnis uitgesproken en welke volgens art. 20-21 wet van 1835 al de uitwerksels heeft der kontrakten waarbij de onroerende goederen worden overgedragen en de bestaande rechten op den te betalen prijs moeten worden uitgevoerd; het Bestuur niet meer van de onteigening mag afzien en dat men te vergeefs zou doen gelden dat de gronden of perceelen niet meer van nut zijn, dat men er geen bezit zal van nemen of men de middelen niet heeft; de onteigende macht is eigenaar geworden en hoeft zijne verplichtingen te volbrengen.

Verbreking 25 October 1845, Pas. 1846, I, 101;
Brussel 16 Juli 1846, Pas. II, 260;
Brussel 20 Januari 1873, Pas. II, 267.

Aangezien in zaken waar de afstand van eigendom niet kan geweigerd worden, de onteigening en de schatting der vergoeding niet kunnen of mogen vermengd worden; de eerste kan in rechte voltrokken zijn bij aldien men de in bezitstelling feitelijk heeft willen doen afhangen van de betaling der vergoeding, het bezit van den eigendom tot op het oogenblik der betaling der vergoedingen is eene zekerheid toegekend aan den eigenaar ingevolge art. 11 der Grondwet.

Aangezien dus door het declaratief vonnis de rechtsverhoudingen der partijen voor goed werden geregeld, de onteigende heeft den eigendom verloren maar heeft eene vordering op schadevergoeding in de plaats bekomen; hoe zou de onteigenaarster (dus verweerder) kunnen verplichten aan die rechtsverhoudingen ingesteld door het verklarend vonnis te verzaken.

Aangezien de wetgever met aan den onteigende het recht toe te staan na het declaratief vonnis het goed in bezit te houden, eene grootere zekerheid heeft willen verschaffen en de toestand van diegene die van eigenaar enkel schuldeischer is geworden heeft willen verbeteren; zulke verbetering in zijn toestand zulke buitengewone maatregelen om zijne schuldvordering te verzekeren kan toch niet voor gevolg hebben hem integendeel bloot te stellen aan het goeddunken der openbare machten voor wat het princip, de modaliteiten, de voorwaarden en den tijd van betaling zijner schuldvordering zou aangaan, (Brussel, 10 Juli 1814, Pas. II, 242),

Aangezien te vergeefs aanlegster aanhaalt dat het eenige recht van den onteigende bij niet betaling zijn zou de vernietiging der onteigening, want zooals reeds gezegd is dit zijn eenig recht niet, bovendien ware het dan zoo heeft aanlegster dan nog volstrekt het recht niet op hare beurt gebruik te maken van een wettelijk voorschrift enkel ten voordeele van den onteigende in voege gebracht.

Aangezien bovendien de vernietiging der onteigening enkel eene faculteit uitmaakt voor den onteigende, maar deze gebruik kan van maken wanneer dit een laatste middel daarstelt om zijne intresten te vrijwaren, maar daaruit volgt in het geheel niet dat de onteigende macht den onteigende tot dit uiterste kan dwingen. (Verbreking 24 November 1910, Pas. 1911, I, 21).

Aangezien we ons bevinden in een geval welke analoog is met dit van art. 23 der wet van 1835, welke nogmaals aan de onteigende alleen het recht toekent de heroverdracht aan te vragen der onteigende perceelen, welke niet tot openbaar nut hebben gediend; daar ook is de rechtspraak en rechtsleer het eens dat dit enkel een recht is waarvan de onteigende gebruik maken kan, maar waartoe men hem hoegenaamd niet dwingen kan.

Brussel, 16 Juli 1846, B. J. 1847, 4;
Luik, 14 Mei 1879, Pas. 1880, II, 8.

Aangezien bijgevolg de vraag van aanlegster als onontvankelijk moet worden verworpen en de onteigening dient voortgezet te worden.

Om deze redenen :

De Rechtbank, gehoord den Heer Hallemaans, Substituut van den Prokureur des Konings, in zijn gelijkvormig advies, in openbare zitting gegeven;

Wijst aanlegster af van haren eisch als onontvankelijk;

Benoemt als deskundige in zake, den Heer eerenotaris Cols, wonende te Antwerpen, in vervanging van den Heer Van Reeth, overleden, om over te gaan tot het bevolen deskundig onderzoek;

Bepaalt de schouwing van het onroerend goed toebehoorende vroeger aan verweerders en de eedaflegging van den nieuwe aangestelden deskundige, welke plaats zullen grijpen voor den Heer Voorzitter dezer Kamer, op 15 October 1936 te 15 uur.

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

Nr 13.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer. — 25 Mei 1936.

Voorzitter : M. Moreels.

Pleiters : Mrs Hendrickx en Wittemans.

ARBEIDSONGEVALLEN. — LOONBASIS. — HAVENARBEIDERS.

Voor den crisistijd, bij toepassing van art. 6 par. 9 der Wet van 24 December 1903, wordt de loonbasis van de dokwerkers berekend op 185 jaarlijksche werktaken.

Gemeenschappelijke Verzekeringskas t/ Loubry.

Gezien de stukken van de rechtspleging o.a. het vonnis a quo van 21 November 1934 van den heer Vrederechter van het 4e Kanton Antwerpen, en de akte van beroep in dató van 8 December 1934, beide stukken regelmatig voorgebracht;

Aangezien het beroep regelmatig geschied is;

Aangezien het niet ernstig betwist kan worden, dat zoowel gedurende het jaar van het ongeval hetzij 1934, als gedurende de vorige jaren, sedert 1930 eene toenemende crisis het werk en de arbeidsmogelijkheden aan de haven teisterde;

Aangezien luidens art. 6 par. 5 der wet van 24 December 1903 zoowel als luidens art. 6 par. 9 der zelfde wet abnormale toestanden voor de berekeningen van het basisloon dienen gekenterd, en zulks overeenkomstig berekeningsrichtlijnen, die door de wet nauwkeurig bepaald werden en zich volkomen op de huidige litigieuze toestanden aanpassen;

Aangezien volgens de door beroepenen voorgestelde interpretatie der wet in een normaal jaar 185 werktaken voor ieder havenarbeider voorhanden zijn, en dat dit cijfer door beroepster niet bestreden wordt;

Dat hare berekeningen gesteund op het feit, dat 10.000 havenarbeiders wel de volle 185 werktaken per jaar nog steeds uitvoeren, geen grondslag is om tegen de wet in, de overige havenarbeiders van de theoretische aanvulling tot 185 werktaken uit te sluiten;

Dat inderdaad beroepster zelf tot onmogelijke gevolgtrekkingen door haar onwettig systeem van berekening komt en moet komen, daar ze dan ook eene onrechtvaardigheid in de wet moet aannemen, en inderdaad aanklaagt, namelijk ten voordeele van de havenarbeiders die minder dan 185 werktaken jaarlijks uitvoeren;

Dat daarenboven beroepster niet bij machte is haar onwettig systeem van berekening op tevredenstellende wijze te schakeeren, ten opzichte der havenarbeiders, die minder dan 185 werktaken uitvoeren en onder meer in gebreke blijft te zeggen hoe en op welken grondslag, buiten de wet om zulke havenarbeiders, die nu eens 40 na eens ieder ander cijfer werktaken beneden die 185 uitvoeren, op vaste berekeningen zouden kunnen schadeloos gesteld worden;

Aangezien te dien opzichte het persoonlijk en grootendeels subjectief criterium door beroepster aangewezen te weten de aanvulling in ieder geval ex-aequo et bono volgens de persoonlijke arbeidsgelegenheden en arbeidsvermogen van iederen arbeider, zoowel tegen de wet als tegen de praktische mogelijkheid van schatting indruischt;

Aangezien zulks bevestigd wordt door het feit dat door bijkomende besluiten beroepster door dit subjectief criterium van berekening op onwettige wijze tot een hooger bedrag ten gunste van beroepenen komt, dan wel het bedrag door het vonnis a quo toegekend (9252 fr. in plaats van de toegekende 9250 fr.) en dat die bijkomende besluiten tegenstrijdig zijn met het voorwerp van het beroep;

Dat overigens beroepster nog een ander criterium voorstelt, met hetwelk ze tot het benaderend basis-

loon van 9133 fr. komt, doch insgelijks buiten de wettelijke berekeningsmethoden;

Om deze redenen, en die van den eersten rechter, aanvaardt het beroep, en er op rechtdoende, bekrachtigt het vonnis a quo, verwijst beroepster tot de kosten, van beide gedingen.

NOTA. — De Rechtbank van In Aanleg te Antwerpen, heeft op dezelfde zitting drie andere vonnissen uitgesproken, n.l. in zaken Goossens, Maes en Wwe Van de Weyer, met dezelfde bewoordingen om vast te stellen, dat de loonbasis van de dokwerkers moet berekend worden volgens 185 jaarlijksche werktaken.

Aangezien dit beginsel vastgesteld is geworden in deze zaken, waarin de loonbasis wisselde van fr. 9102,— tot fr. 9546,— is het aldus rechterlijk beslist geworden, dat voor de crisistijd bij toenadering van art. 6 par. 9 der wet val 24 December 1903 de loonbasis op die manier moet worden berekend.

Nr 14.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

1ste Kamer. — 6 Juli 1936

Voorzitter : M. Verstraete.

Rechters : MM. de Walque en Axters.

Pl. : Mter Zwendelaar (Brussel).

GECONTROLEERD BEHEER. — DADELIJKE UITWINNING. — SCHORSING TOT UITSPRAAK OVER HET VERSLAG DER COMMISSARISSEN. DADELIJKE UITWINNING. — ART. 90 DER WET VAN 15 AUGUSTUS 1854. — VERLENGING VAN DEN TERMIJN.

Wanneer een schuldenaar onder gecontroleerd beheer geplaatst is dienen alle uitvoeringen, ook deze bij dadelijke uitwinning tegen hem geschorst.

Deze schorsing duurt niet tot aan de benoeming der commissarissen doch tot aan het vonnis van de rechtbank waarbij over hun verslag beschikt wordt.

In dergelijk geval mag de rechtbank de termijn van zes maanden na het voorafgaand bevel, waarbinnen de schuldeischer de verkoop van het goed moet doorzetten verlenen (art. 90 van de wet van 15 Augustus 1854).

Crédit National Foncier t/ Delbaere, Desutter en Serruys.

Overwegende dat de aanlegster onder gecontroleerd beheer werd geplaatst bij vonnis van de Rechtbank van Koophandel van Brussel, van 9 Maart 1936; dat verweerders, dewelke hypothecaire schuldeischers zijn van aanlegster bij exploit van 22 Mei 1936, deze laatste in vertoef hebben gesteld kennis te nemen van het lastenkohier met het oog op de verkoop van het belaste onroerend goed bij dadelijke uitwinning;

Overwegende dat aanlegster zich bij exploit van 5 Juni 1936 tegen deze verkoop verzet;

Overwegende dat dit verzet gegrond is; dat immers het K. B. van 15 October 1934 op het gecontroleerd beheer in zijn art. 3 voorziet dat de aanstelling door de Rechtbank van een rechter verslaggever voor gevolg heeft alle uitvoeringen, zelfs ten voordeele van hypothecaire schuldeischers te schorsen, en dit tot op het oogenblik dat er op een beslissende wijze over de vraag van gecontroleerd beheer zal uitspraak gedaan worden; (Fredericq, Gestion controlée, bl. 25, Nr. 20);

Overwegende dat er beslissend over deze aanvraag uitspraak wordt gedaan niet wanneer de rechtbank de commissarissen aanstelt maar wanneer de rechtbank over het ontwerp der commissarissen beslissend uitspreekt door dit verslag, ofwel goed te keuren ofwel te verwerpen; (Fredericq op. cit. bl. 61, Nr. 48); dat in dit geval de koophandelsrechtbank van Brussel over het verslag der commissarissen nog geen uitspraak deed;

Overwegende dat verweerders in hunne tweede besluitselen met deze zienswijze akkoord gingen, doch tegenvorderend aan de Rechtbank vragen de tijdruimte dewelke artikel 90 van de wet van 15 Oogst 1854, op straf van verval voorziet, met vijf maanden te verlengen;

Overwegende dat deze vraag gegrond is; dat immers artikel 3 van het K. B. van 15 October 1934 op beperkende wijze dient uitgelegd; zoodat het den schuldeischer vrij laat alle maatregelen te nemen ter vrijwaring van zijne rechten welke niet de uitvoering van den schuldenaar daarstelt;

Om deze redenen,

De Rechtbank alle andere besluitselen verwerpende, verbiedt aan de gedaagden de tenuitvoerlegging ten laste van aanlegster van de akte leening van 18 Oogst 1930 en het bevelschrift van 14 Mei 1936; verbiedt diensvolgens aan de gedaagden over te gaan tot op het oogenblik der beslissende uitspraak door de koophandelsrechtbank van Brussel over de vraag om gecontroleerd beheer door aanlegster ingediend tot de verkoop van de goederen van aanlegster en in het bijzonder van het goed liggende te Oostende 60, Van Iseghemlaan, en genoemd hotel Pension Rose Mary;

En rechtdoende op de tegenvordering;

Zegt dat de termijn op straf van verval voorzien door art. 90 der wet van 15 Oogst 1854, zal verlengd worden met vijf maanden voor wat betreft de rechtspleging van dadelijke uitwinning ingezet tegen aanlegster bij invertoefstelling.

Veroordeelt de drie eerste verweerders tot de kosten.

Vonnis uitvoerbaar bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borg.

Nr 15.

CORRECTIONEELE RECHTBANK TE BRUGGE

2e Kamer. — 2 Juli 1936.

Voorzitter : M. Kervyn de Marcke den Driessche.

Rechters : MM. De Schrevel en Axters.

Substituut Procureur : M. J. Matthys.

Pleiter : Mr W. David.

STRAFRECHT: **BEDRIEGLIJKE VERNIETIGING VAN TITELS — EIGENDOM DER OUDERS VAN DADER. — BEDRIEGELIJK INZICHT TEGENOVER DERDEN. — STRAFBAAR.**

In zake bedriegelijke vernietiging van titels, handelsboeken, enz., is de daad strafbaar, zelfs als zij gepleegd werd door een zoon op de boeken die eigendom waren van zijne moeder op voorwaarde dat de vernietiging ge-

pleegd werd met het doel deze rechten van derden (in casu de fiscus) te schaden. (1)

O. M. t/ De Smet.

Verdacht van : registers, minuten of oorspronkelijke akten van de openbare overheid, titels, biljetten, wissels, handels- of bankpapieren, namelijk een ingangsfactuurboek, een uitgangsfactuurboek, en aankoopfacturen, die eene verbintenis, beschikking, of ontheffing van schuld bevatten of teweegbrachten, op welke wijze ook kwaadwillig of bedriegelijk te hebben vernield, ten nadeele van den Belgischen Staat, te Thielt, den 13 December 1935;

Gezien de dagvaarding aan den verdachte betee-kend;

Na lezing der gedingstukken door den Griffier gedaan;

Gelet op de mondelinge verklaringen van de getuigen in de zaak voorgebracht;

Gehoord de aangeklaagde in zijne antwoorden en verdediging, mitsgaders het Openbaar Ministerie, na het opnemen der zaak in zijne vordering;

Overwegende dat uit het onderzoek der zaak en de bepleitingen welke plaats hebben gehad in openbare zitting, is gebleken dat de verdachte in overtreding met de bepalingen van art. 527 van het S. W. B., een zeker aantal in- en uitgangsfactuurboeken, kwaadwillig of bedriegelijk ten nadeele van den Belgischen Staat vernield heeft, dit op 13 December 1935;

Aangezien de verdediging houdt staan dat deze boeken den eigendom waren der moeder van den verdachte, en dat, diensvolgens het misdrijf door de wet op denzelfden voet gesteld als een diefstal, bij toepassing van art. 462 van het S. W. B., niet strafbaar zou zijn;

Aangezien dit stelsel niet kan aangenomen worden, omdat de vernielde boeken geene verbintenissen bewijzen tusschen moeder en zoon, maar wel tusschen het beheer en verdachte;

Aangezien de strafbaarheid van het feit niet afhangt zooals de verdediging het beweert, van eene bepaalde schade, maar wel van het feit dat verdachte door zijne handelwijze, de uitoefening van de fiscale rechten van den Belgischen Staat, onmogelijk heeft gemaakt, namelijk door het vernielen van het «Instrumentum», 't is te zeggen in casu, de opgelegde registers, die de basis van voormelde rechten moesten laten kennen;

Aangezien deze boekhouding door de wet aan zekere handelaars opgelegd, zonder twijfel zekere verbintenissen van schuld jegens het Beheer moest teweeg brengen; dat dit het doel is geweest van den wetgever, en in dien zin door betichte verstaan, daar De Smet, om aan de verschuldigde rechten te ontsnappen, voormelde boekhouding heeft vernield;

Overwegende dat er ten gedinge ten voordeele van den verdachte verzachtende omstandigheden bestaan, spruitende uit zijn vorig goed gedrag, en dat verders de verdachte tot als nu nog geene veroordeelingen ondergaan heeft tot lijf- of boetstraf, en dat de Rechtbank de hoop koestert dat den ver-

dachte zich in het vervolg niet meer plichtig zal maken aan feiten van denzelfden aard;

Om deze redenen en gezien artikelen 527, 461, 463, 85, 40, 47 van het S. W. B.; 9 der wet van 31 Mei 1888; 1, 2, 4, 5 der wet van 27 Juli 1871; 1 der wet van 27 December 1928; 194 van het wetboek van rechtspleging in strafzaken, welke door den heer voorzitter aangeduid zijn geworden;

De Rechtbank, bij toepassing van bovenberoepene wetsbepalingen, verwijst den verdachte tot eene boete van 100 frank, en tot de gedingkosten begroot op 1086,10 fr.;

En aangezien de gedingkosten de 300 frank te boven gaan, bepaalt den duur van den lijfswang voor het verhaal derzelve op 1 maand;

Zegt dat bij toepassing van art. 1 der wet van 27 December 1928, hiervoren reeds ingeroepen, voormelde boete van 100 frank, met 60 opdecieinen verhoogd wordt en alzoo gebracht op 700 frank;

Beveelt dat bij gebrek aan betaling binnen den tijd door de wet bepaald, voormelde boete van 700 fr. zal mogen vervangen worden door eene gevangenzitting van 1 maand;

Beveelt nochtans dat de uitvoering van dit vonnis, uitgezonderd voor de kosten, zal opgeschorst worden gedurende 3 jaar, te rekenen van heden, en dat de veroordeeling als niet bestaande zal geacht worden indien gezegde veroordeelde gedurende dit tijdbestek geene nieuwe veroordeeling ondergaat tot lijf- of boetstraf;

Belast het Openbaar Ministerie met de uitvoering van dit vonnis.

(1) Nota. — Door vrijwillige brandstichting, wist verdachte een ingangs- en uitgangsfactuurboek, alsook aankoopfacturen, eigendom zijner moeder, die handel dreef in bieren en limonaden, kwaadwillig of bedriegelijk te vernielen, met het inzicht een fiscaal onderzoek onmogelijk te maken, of minstens te dwarsboomen. Dit onderzoek moest plaats grijpen den 13 December 1935, dag waarop het bu-reel, waarin gemelde handelspapieren waren opgesloten, als bij wonder vernield werd door geveinsde ontploffing eener naphtelamp. Deze vernieling had voor gevolg dat het Be-heer blindelings de verklaringen van de taksverschuldigde zou moeten aanvaarden, zonder dat de minste control nog mogelijk was.

Dader werd vervolgd op grond van art. 527 van het S. W. B.

Nopens het vereichte kwaadwillig of bedriegelijk inzicht, zie: Nypels en Servais, B. IV, blz. 274, Nr 5 sub. Art. 527; Beltjens, sub. art. 527 Nr 3bis; Gent Kin. Besch. 20 Aug. 1858; Pas. 1859, II, 168; Verbr. Fr. 20 Jan. 1853; D. Suppl. Nr 117; Verbr. Fr. 15 Juni 1861; D. P. 1861, I, 359; Verbr. Fr., 10 Nov. 1871; D. P. 1871, I, 271.

Anderzijds schijnt het wel dat art. 527 van het S. W. B. de kwaadwillige of bedriegelijke vernieling bedoelt van *elk* geschrift dat tot grond *kan* dienen van een recht of van eene verbintenis, zoodat de loutere mogelijkheid van eenig nadeel voldoende is, zonder dat het in de werkelijkheid moest worden veroorzaakt (zie nl.: Verbr. 19 Maart 1906; Pas. 1906, I, 169; Verbr. 29 October 1906; Pas. 1907, I, 29);

De verdediging hield het stelsel vol dat de vernielde boeken en facturen eigendom waren van de moeder; hunne vernieling wordt gestraft alsof ze bedriegelijk werden weggenomen luidens art. 462 van het S. W. B., is diefstal van een zoon ten nadeele zijner moeder niet strafbaar; dus kan hunne vernieling in huidig geval ook geen aanleiding geven tot eene strafrechterlijke veroordeeling.

Deze zienswijze ware volkomen juist, had de verbintenis, door gemelde boeken en facturen bestatigd, bestaan tus-schen dader en zijne moeder, derwijze dat de vernieling van deze titels ook de verdwijning daarstelde van het bewijs dezer verbintenis, en aldus slechts de rechten benadeelde van de moeder jegens haar zoon, zonder evenwel de rechten van derde personen aan te tasten. (Zie: Corr. Verviers, 4 December 1875; Cl. en Bonj. B. XXIV, blz. 1197 en de opmerkingen; alsook het jongste arrest van het Hof van Verbreking in zake bedriegelijke of kwaadwillige vernieling

van titels, in datum van 1 December 1930; Pas. 1931, I, 1; zie ook Verbr. 31 Maart 1930, Pas. 1930, I, 180).

Maar in huidig geval was het Beheer een DERDE ten opzichte van den dader, jegens denwelke de straffeloosheid van art. 462 van het S. W. B. niet kon worden aangenomen, daar de vernieling immers werd gepleegd op boeken, inhoudende verbintenis van schuld van de moeder jegens het Beheer en niet tusschen moeder en zoon, met het doel de rechten van het Beheer te krenken, of de uitoefening er van onmogelijk te maken.

Het arrest van 1 December 1930, hooger vermeld, verklaart trouwens ook dat de straffeloosheid van art. 462 niet kan worden ingeroepen, in geval van vernieling van titels, wanneer deze vernieling rechtstreeks de rechten van derden aantast. Jacques Matthys, Substituut.

Nr 16.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN zetelende in beroep.

2e Kamer bis. — 16 Januari 1936.

Voorzitter: M. Schilling.

Rechters: MM. Jageneau en Van Lennep.

Pleiters: Mrs. Stockmans en Van den Brill.

I. — BEWIJS. — ART. 1325. — BETEEKENIS.

II. — VERKOOP. — INSCHRIJVING OP BOEKEN
GEDAAN IN ENKEL EXEMPLAAR. — BEWIJS-
KRACHT.

III. — VERKOOP. — ALTERNATIEVEN KOOP. —
KEUZE.

Artikel 1325 B. W. heeft enkel betrekking tot de mid-delen van bewijs der overeenkomsten: het laat het al of niet bestaan van deze overeenkomst zelve buiten beschouwing.

Een inteekeningsbrief op uit te geven boeken, in een enkel exemplaar opgemaakt en enkel ondertekend door den inschrijver stelt tegenover dezen een begin van bewijs bij geschrifte daar dat kan aangevuld worden door vermoedens.

Wanneer op een inteekeningsformulier voor een uit te geven boek voorzien is dat het boek, hetzij ingenaaid, hetzij gebonden gekocht wordt, naar keuze van koper, keuze te bepalen door doorschrabbing van het-geen niet gewenscht wordt, en wanneer de inschrij-ver niet doorhaalt kan niet worden beweert dat het voorwerp van den koop onbepaald zou zijn gebleven. Er is een vaste en geldige koop, met de modaliteit nochtans die door artikel 1584 B. W. wordt voorzien, namelijk een verkoop onder alternatieven vorm. De inschrijver heeft dan het recht nadien zijn keuze te bepalen.

Zonnewende/Callaerts.

Gezien de stukken des gedings en o.a. het vonnis van het vredegerecht van het kanton Eeckeren voorgebracht in behoorlijk geboekte expeditie;

Aangezien het beroep regelmatig is in den vorm;

Aangezien de eerste rechter van oordeel is dat de vraag ongegrond is, omdat luidens artikel 1325 de wederkerige overeenkomsten slechts geldig zijn indien zij opgesteld werden in zooveel exem-plaren als er partijen zijn;

Aangezien deze stelling niet kan aangenomen worden daar deze wetsbepaling slechts de bewijskracht beoogt der akten en niet het bestaan zelve der overeenkomst;

Aangezien beroepene niet betwisten kan inge-schreven te hebben op de boekdeelen waarvan be-

taling wordt gevraagd; dat hij inderdaad slechts na de inschrijving, door zijn brief van 30 December 1934, aan beroepster liet weten dat hij niet meer wenschte ingeschreven te zijn; dat door dit schrijven van 30 December beroepster in haar brief van 28 December de inschrijving bevestigde;

Aangezien de werkelijkheid der overeenkomst bewezen is, zelfs buiten de akte van inschrijving in een exemplaar opgesteld door de bewoordingen van den brief van 30 December; dat inderdaad deze brief moet uitgelegd worden in dien zin dat erdoor gevraagd werd de reeds bestaande overeenkomst als niet meer bestaande te beschouwen;

Aangezien de akte van inschrijving in een exemplaar opgesteld als een begin van schriftelijk bewijs moet beschouwd worden, bewijs dat door vermoedens kon aangevuld worden (Aubry en Rau T XII, nr 756, nota 13 v. 30 bl. 190, 5e uitg.);

Aangezien de akte aangevuld en bevestigd wordt door de brieven van 28 en 30 December, derwijze dat het bewijs der overeenkomst is geleverd;

Aangezien beroepene aanvoert dat er geen rechtsverband bestond tusschen hem en beroepster namelijk omdat er geen overeenkomst tot stand kwam aangaande voorwerp en prijs;

Aangezien inderdaad het inschrijvingsbulletijn, alhoewel ondertekend door Callaerts, hem de keuze liet tusschen aflevering in 24 linnen banden of in halflederen banden, evenals de wijze van betaling, en dat beroepene de gevraagde doorhaling niet deed;

Aangezien een inschrijvingsbulletijn waarop twee of meer voorwerpen, of twee of meer vormen van uitgave voorkomen, waaronder eene keuze moet geschieden bij middel van doorhaling van het niet gewenschte, kan aanzien worden als een verkoop onder alternatieven vorm (art. 1584);

Aangezien echter bij afwijking der algemeene regelen, in zulke overeenkomst de keuze gelaten wordt aan den crediteur van de ingeschreven werken, d.i. den koper, zooals uitdrukkelijk blijkt uit de melding «doorhalen wat niet verlangd wordt»;

Aangezien nu blijkt uit een schrijven van beroepene in dato van 13 December 1934, waarin hij eenigen uitleg vroeg over de levering der boekdeelen, dat hij wel degelijk de linnenbanden beoogde en de betaling wenschte te doen bij afkortingen van 46 frank per maand;

Aangezien hij verder op het intekeningsbulletijn zelf het eerste betalingstermijn bepaalde op 1 Januari 1935;

Aangezien de overeenkomst dus volmaakt is en dient uitgevoerd te worden;

Om deze redenen,
alle andere of tegenstrijdige besluiten afwijzende;

Aanvaardt het beroep, en er op rechtdoende, doet het bestreden vonnis te niet, en wijzigende, doende wat de eerste rechter had moeten doen, veroordeelt beroepene tot betaling der som van 1104 fr., en de verzendingskosten der boeken, met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding, zoo in eersten aanleg als van het beroep;

Veroordeelt beroepene tot afname van acht boekdeelen binnen de 24 uren van de beteekening van het huidig vonnis, zooniet zegt dat de boeken als geleverd zullen aanzien worden in het magazijn van beroepster.

Nr 17.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

1e Kamer. — 23 April 1936.

Referendaris : Mr Piret.

Pleiters : Mrs de Ripinsel en Van Lennep.

BEVOEGDHEID « RATIONE LOCI » IN HANDELSZAKEN. — PLAATS WAAR DE VERBINTENIS IS ONTSTAAN. — ART. 42 DER WET VAN 25 MAART 1876. — TOEPASSELIJKHEID TEN OPZICHTE VAN VREEMDELINGEN.

BEVESTIGING VAN OVEREENKOMST. — CONTRACT NIET BETWIST. — BEWIJSMIDDEL. FRANCO-LEVERING. — AANDUIDING VAN BESTEMMINGSPLAATS.

BEWIJS DOOR GETUIGEN. — SCHRIFTELIJK BEWIJS GEMAKKELIJK. — NIET GERECHTVAARDIGD.

Art. 42 der wet van 25 Maart 1876 nopens de bevoegdheid der rechtbank van de plaats waar de verbintenis is ontstaan, is toepasselijk ten opzichte van vreemdelingen.

Wanneer het bestaan van een contract niet betwist wordt, geldt de bevestiging er van als een middel van bewijs.

Bij franco-levering dient de plaats van bestemming aangeduid.

Wanneer in handelszaken het schriftelijk bewijs eener overeenkomst gemakkelijk was, is bij ontstentenis er van, de vraag tot getuigenbewijs niet gerechtvaardigd.

K. t/ De J.

Aangezien verweerder de bevoegdheid van de Handelsrechtbank van Brussel betwist;

Aangezien de Handelsrechtbank van Brussel wel bevoegd is;

Aangezien het contract waarvan partijen de gevolgen bespreken op de handelsbeurs te Brussel geschiedde;

Aangezien artikel 42 der wet van 25 Maart 1876 beslist dat in roerende zaken, de vordering mag gebracht worden voor den rechter der plaats waar de verbintenis ontstaan is;

Aangezien dit artikel van algemeene toepassing is;

Dat het geldt zoowel ten opzichte van vreemdelingen, als ten opzichte van Belgen; dat overigens, artikel 52, 3° der zelfde wet het beginsel toepasselijk verklaart ten opzichte van vreemdelingen;

Aangezien de omstandigheid dat verweerder te Berlikum in Friesland (Nederland) de bevestiging der overeenkomst ontving, niet voor uitwerksel heeft aan de rechtbank van Brussel de bevoegdheid weg te nemen;

Aangezien de confirmatie van een contract, wan-

neer het bestaan van dit contract er aan niet onderworpen werd, geen ander doel bezit dan aan de partijen een middel van bewijs te verschaffen;

Aangezien op de brieven door eischers gezonden, eene melding gedrukt is naar welke de Rechtbanken van Gent en Roubaix bevoegd zouden zijn, met uitsluiting van alle andere rechtbanken;

Aangezien die melding ingeschreven werd in het voordeel van de eischers die het recht bezitten er van afstand te doen; dat eischers niet beroofd worden hunne vordering in te stellen voor Rechtbank die de wet van 25 Maart 1876 bevoegd verklaart;

Ten gronde :

Aangezien eischers beweren dat verweerder de hem gekochte aardappelen opsturen moest franco, levering October-November, 1935;

Dat integendeel naar de besluiten van verweerder, de koopwaar door eischers moest afgehaald worden;

Aangezien eischers de confirmatie gedateerd 20 Oogst 1935 inroepen;

Aangezien uit de briefwisseling blijkt dat die confirmatie aan verweerder op den 20 September 1935 gezonden werd;

Dat eischers op 20 September aan verweerder schreven dat ze hem een «ingesloten bevestiging» zonden en hem prijzen vroegen voor een nieuwen koop plantaardappelen;

Aangezien verweerder de ontvangst der confirmatie bekent, maar dat hij een afschrift van zijn antwoord tegenstelt, waarin hij aan de bewering der firma De Jonckheeren opwierp, dat de levering niet in October of November door zijne zorgen moest geschieden, maar dat de planters absoluut in October moesten verladen worden; dat het uit den brief van verweerder op 21 September 1935 blijkt dat, naar zijne meening, de verlading door de zorgen van de firma De Jonckheeren moest gebeuren;

Aangezien het tweede betoog van eischers op hunne handelsboeken gegrond is;

Dat het kopijboek van aanleggers den brief van 20 Oogst 1935 inhoudt, maar de rechtbank geene bewijskracht aan dit kopieboek geven mag;

Dat het niet regelmatig gehouden wordt; dat voor het gansche jaar 1935, maar zes brieven afgeschreven werden en geen tusschen 20 Oogst en 20 November 1935;

Dat er geen spoor in staat van den brief op 20 September 1935, door verweerder voorgebracht;

Dat in zulke voorwaarden de tusschenvoeging der afschrift van de confirmatie van 20 Oogst 1935, zeer gemakkelijk zou geweest zijn;

Aangezien eischers, indien verweerder met de levering franco der koopwaar belast werd, de ligging der bestemmingsplaatsen had moeten opgeven; dat het onverstaanbaar zou zijn, dat de prijzen, in dit geval, zonder stipte bepaling dezer plaatsen berekend werden;

Aangezien eischers voorstellen door getuigenverhoor te bewijzen dat verweerder op 24 October 1935 zijne verplichting, de koopwaar te leveren bekende;

Aangezien dit feit den koop bewijzen zou, maar

niet den plicht ten laste van verweerder de aardappelen franco bestemming tijdens de maanden October en November te sturen;

Aangezien het uit de elementen der zaak niet blijkt dat aanleggers de noodige middelen gebruikten om de verlading der koopwaar uit te voeren;

Aangezien het bewijs door getuigenverhoor bij de handelsrechtbank mag aangenomen worden, welk het belang van het geschil weze;

Maar dat de toevlucht tot dit bewijsmiddel in feite niet gerechtvaardigd is wanneer partijen een geschrift gemakkelijk mochten opstellen, om hunne respectieve rechten te bepalen, bijzonderlijk wanneer er spraak van belangrijke sommen is;

Aangezien het feit dat andere verkoopers de verkochte koopwaar moesten opsturen niet bewijst dat de tusschen eischer en verweerder gesloten overeenkomst dezelfde verplichting aan verweerder oplegde;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle andere besluiten verwerpende, verklaart zich bevoegd;

Verklaart de eisch ongegrond, wijst aanleggers af en veroordeelt ze tot de kosten begroot op 6 frank;

Geeft akte aan partijen der schatting van het geld op meer dan 20.000 frank.

BIBLIOGRAPHIE

Mr. W. P. J. POMPE. — Handboek van het Nederlandsche Strafrecht. (N. V. Uitgevers-maatschappij W. E. J. Tjeenk Willink, Zwolle).

De Nederlandsche strafrechtwetenschap beschikt over merkwaardige leerboeken. Wij noemen alleen de zoozeer gekende werken van Van Hamel en van Simons. Thans heeft Prof. Pompe, der Universiteit van Utrecht, de schitterende serie «Publiek- en Privaatrecht» uitgegeven door Tjeenk Willink, te Zwolle, met een nieuw leerboek van het strafrecht verrijkt.

Prof. Pompe is in Vlaanderen geen onbekende. Reeds meerdere malen zagen wij hem optreden in onze Vlaamsche juridische midden, namelijk op onze rechtskundige congressen. Zijn gekende brochure «De Strijd tegen de Straf» werd in Vlaanderen uitgegeven door het Vlaamsch Rechtsgenootschap te Leuven. Het merkwaardig proefschrift, waarmede de heer Pompe in 1921 den titel van doctor in de rechtsgeleerdheid verwierf «Beveiligingsmaatregelen naast straffen», dat een baanbrekend werk is geweest in de strafrechtswetenschap wordt ook in Vlaanderen door talrijke juristen ten zeerste gewaardeerd. Met de allergrootste belangstelling werd in de laatste jaren, van uit Vlaanderen, de wetenschappelijke activiteit van Prof. Pompe gevolgd: zijn inaugurale rede van 1928 over «De Persoon des daders in het strafrecht», zijn artikelen in het «Tijdschrift voor strafrecht». Prof. Pompe is echter iemand die zich niet van de wereld afzondert om zich op te sluiten binnen het enge gebied zijner juridische specialiteit. De brandende vraagstukken van dezen tijd passioneeren hem ten zeerste en hij heeft er in de laatste tijden een paar origineele en diepdoordachte brochuren over geschreven, waarvan ik slechts wil noemen deze die als titel draagt «Nationaal en

sociaal», welke in Vlaanderen ten zeerste de aandacht heeft getrokken.

De onverpoosde arbeid van Prof. Pompe, schenkt ons nu een lijvig handboek van het Nederlandsche strafrecht. Men zou zich kunnen afvragen of het nog wel noodig was na de werken van Van Hamel en van Simons, een nieuw leerboek van strafrecht voor Nederland te schrijven. Bij een vergelijking met deze klassieke werken stelt men onmiddellijk het zeer groot nut vast van de onderneming van Prof. Pompe. Zijn handboek is iets anders dan de werken van de hiervoren genoemde schrijvers.

Het kenmerkt zich in de allereerste plaats door een uiterste soberheid, wat geenszins wil bedoelen beknoptheid. In het kader van een behandeling van het algemeen deel der Nederlandsche strafwet worden ons, in korte hoofdstukken, maar in een allerduidelijkst betoog alle grondproblemen van het Nederlandsch strafstelsel uiteen gezet. Hierbij komt geen overvloed van verwijzingen te pas, geen ballast van citaten, die in zoovele hedendaagsche leerboeken een werkelijke plaag geworden zijn, daar ze in zoovele gevallen alle belang en alle nut missen. Doch, Prof. Pompe licht den tekst toe met eenvoudige en klare voorbeelden en vermeldt regelmatig de rechtspraak van den Hoogen Raad.

Het boek is streng gehouden binnen de grenzen van het zuiver juridische en alle criminologische en sociologische beschouwingen werden met opzet door den schrijver terzijde gelaten, niettegenstaande hun zeer innige verwantschap met het strafrecht. Schrijver mis kent geenszins het allergrootst belang van de criminologie, doch wil bewust haar terrein niet betreden en zich uitsluitend beperken tot den terugslag, welke de criminologische onderzoekingen van de laatste jaren hadden op het strafrecht. Hoe geweldig die terugslag geweest is, weet ieder en alle hedendaagsche problemen welke zich hierdoor aan de rechtswetenschap hebben opgedrongen, vinden in het boek van Prof. Pompe, een volledige toelichting, die het werk maakt tot een van de beste synthesen van de hedendaagsche strafrechtswetenschap.

Het boek is hoofdzakelijk ingedeeld in twee onderscheiden deelen, waarvan het eerste handelt over de strafbaarheid, waarbij de behandeling voorkomt van de vraagstukken betreffende de schuld, het opzet, de toerekenbaarheid, enz. Waar het Nederlandsche strafrecht in zoo groote mate gelijkaardig is aan het onze, is ook voor de Vlaamsche juristen de uiteenzetting van Prof. Pompe, van het grootste belang en, bij de afwijkingen die zich voordoen in de beide stelsels van strafbaarheid, zal de vergelijking aan de hand van dit uitstekend wetenschappelijk boek, steeds van aard zijn om het inzicht van onze Vlaamsche juristen dieper in de problemen van het strafrecht te doen doordringen.

Het spreekt van zelf, dat in het tweede gedeelte, gewijd aan de straffen en maatregelen, het onderscheid met ons Belgisch systeem veel verder gaat, al is in Nederland zoowel als ten onzent, dezelfde algemeene strekking in het strafrecht te erkennen.

In het boek van schrijver vernemen wij niet enkel welke de wettelijke regeling is in Nederland op dit gebied, doch wij kunnen er in detail nagaan, welke administratieve maatregelen getroffen werden om de wet toe te passen en te volledigen.

Het strafrecht voor de minderjarigen en datgene voor de psychopathen zal elkeen die in ons land in de rechtspraktijk staat, ten zeerste interesseeren en met groote waardeering vervullen voor hetgeen in Nederland werd verwezenlijkt op dit gebied, al hebben wij

toch den algemeenen indruk dat ons land voor wat het kinderrecht en de bescherming der maatschappij aangaat, geenszins ten achter is gebleven.

Het laatste gedeelte van het boek behandelt vervolgbaarheid en uitvoerbaarheid, waarbij o.a. het drukpersmisdrijf wordt besproken, alsook het Nederlandsch stelsel der vrijwillige afdoening buiten proces, dat ook zoo pas in ons strafrecht is ingevoerd geworden.

Het geheel van het werk staat op een zeer hoog plan. Het is van een volledigheid, een klare betoogtrant en een zakelijke degelijkheid, die bewondering afdwingen.

Wij wenschen het boek in Vlaanderen in de handen van velen onzer Vlaamsche juristen: het zal hen met eerbied vervullen voor de zoo hoogstaande Nederlandsche rechtswetenschap.

René Victor.

André RODENBACH. — Welk is mijn recht ? (Keus van vragen en antwoorden over practische rechtsgevallen in zake afpaling van eigendommen, scheidsmuren, uitwegen en andere erfdienstbaarheden.) 2e deel. — Uitgeverij Simon Stevin, Brussel.

Onvermoeibaar gaat Mr Rodenbach voort met het uitgeven van werken, die voor doel hebben de rechtsbeginselen zooveel mogelijk onder het volk te verspreiden.

Thans is het tweede deel verschenen van het boek gewijd aan de gemeenheid van muren, lichten en uitzichten, uitwegen en waters. Het werk is opgesteld volgens de traditioneele methode van den schrijver, namelijk in den vorm van vragen en antwoorden. Dit is ook zonder twijfel een methode, die allerbest geschikt is voor het populariseeren van rechtskennis. Het werk staat in hetzelfde teeken van degelijkheid als zijn voorgangers. Bevattelijk voor alle leeken houdt het nochtans talrijke wetenswaardigheden in, die met veel nut ook voor de juristen zullen gelezen worden. Op discrete doch zeer passende wijze is een plaats ingeruimd aan de rechtspraak.

Het groot succes dat de vorige werken van Mr Rodenbach hebben gekend zal zonder twijfel ook aan dit nieuw boekje voorbehouden blijven.

Fernand MARQUET. — Guide pratique de la faillite, du concordat, de l'attribution, du sursis et de la gestion contrôlée. (Cours professé à la Chambre belge des comptables). — Editeurs : La société royale La Chambre belge des Comptables, U. P. Anvers, 1936.

Het werk, dat Mr Marquet, der Balie van Antwerpen, zoo pas heeft uitgegeven is de vrucht van een cursus waarmede hij gelast is bij de Belgische kamer van rekenplichtigen. Het boek houdt dus hoofdzakelijk rekening met de behoeften van de praktijk. De samenstelling is echter begrepen volgens een nieuw plan.

Nadat uitvoerig de principen uiteengezet zijn geworden welke de minnelijke regeling, het voorkomend concordat, het uitstel tot betaling, het gecontroleerd beheer en eindelijk het faillissement regelen, heeft de schrijver een uitvoerig onderzoek gewijd aan de verschillende soorten van schuldvorderingen en een grondige studie gemaakt van de verschillende privileges, die zich bij de schuldvorderingen voordoen. Deze laatste stof is al te weinig gekend door de experts, de likwidators en de rekenplichtigen.

De uiteenzetting van Mr Marquet heeft zeer groote verdiensten omdat ze in beknopten vorm een zeer uitgebreide stof wist samen te dringen en zulks zonder dat een oogenblik de klaarheid van het betoog er onder lijdt. De talrijke nieuwe beginselen, welke in de laatste

tijden door onze wetgeving werden aangenomen, zijn in dit boek verwerkt.

Afzonderlijke hoofdstukken werden ook gewijd aan het bankroet en aan het koloniaal recht.

Het boekje van Mr Marquet, dat een kostelijk bezit zal zijn voor zeer velen, die door hun beroep dicht staan bij de rechtspraktijk, gaat een stelligen bijval tegemoet.

INGEZONDEN BIJDAGEN

DE LIPPE'S

Het huwelijk, hetwelk Z. D. H. Prins Bernard-Casimir van Lippe, op 4 Maart 1909, te Oelber, met Armgard-Cunegonde van Cramm heeft gesloten, kan niet anders dan als «standesmäßsig» beschouwd worden, hoewel de bruid niet uit een soeverein of oud-soverein of gemediatiseerd vorstehuis stamde. De von Cramm's behooren tot den Brunswijkschen en Hildesheimschen «uradel»; zij werden «von Herzoge Wilhelm von Braunschweig (16 September 1851, volgens J. B. Rietstap, Armorial général, 2e druk, I, blz. 480) als Freiherrn anerkannt» (J. Siebmacher's grosses und allgemeines Wapenbuch, II, 2e afd.: Der Adel des Herzogthums Braunschweig, Neurenberg, 1869, blz. 4). Van een eventueel morganatisch huwelijk («connubium iniquum») is dan ook ten deze ernstig nooit sprake geweest. Men heeft hier stellig te doen gehad met een «matrimonium aequum», zooals men dit onder vorstelijke personen verstaat. (1).

«Ebenbürtigkeit» werd daardoor vanzelf toegekend.

De «Ebenbürtigkeitsfrage» in het Huis Lippe lost Hermann Schulze, Die Hausgesetze der regierenden deutschen Fürstenhäuser, 2e deel, Jena, 1878, blz. 143, als volgt op: «Von den bedeutendsten Staatsrechtslehrern dieses und vorigen Jahrhunderts wird, im Einklang mit der Praxis der höchsten Reichsgerichte, angenommen, dass das ältere strengere Recht in Betreff der Ebenbürtigkeit sich nur bei dem eigentlichen Fürstenstande, den s.g. altfürstlichen Häusern, erhalten habe, dass sich aber allerdings das neuere Herkommen seit dem XV. und XVI. Jahrh. hinsichtlich der reichsständischen Grafengeschlechter für die Gleichheit der Ehen mit dem alten niederen Adel entschieden habe. Dies bezeugt besonders K. Fr. Eichhorn im Einklang mit allen Germanisten und

1) Als iemand ooit heeft gemeend te mogen twifelen aan de «Standesmäßigkeit» van het huwelijk, dan is dit grootendeels te wijten aan het feit, dat omtrent een maand vóór de voltrekking van dit huwelijk, en in het vooruitzicht daarvan, aan te bruid, vanwege den regeerenden Prins van Lippe, een verhooging in den adelstand is geschonken, namelijk door het verlenen, voor haar en voor haar afstammelingen, van den blooten titel van gravin (graaf) von Biesterfeld, en later nog, 24 Februari 1916, gelijkewijze, van den titel van prinses (prins) van Lippe-Biesterfeld. Men kon alzoo zich afvragen: Waarom deze verheffende naamsverwisseling, indien de bruid, en later de echtgenoot, volkomen «ebenbürtig» met haar verloofde, en later met haar gemaal, was en aldus door een als «standesmäßsig» aangezien huwelijk den rang en de vorstelijke waardigheid in het Huis Lippe met haar man volkomen zou gaan deelen? Waarom dan ook, ja vooral, die uitzonderlijke titulatuur voor «successionsfähig» gehouden kinderen, die reeds bij en tengevolge van hun geboorte uit een vorstelijk en gelijkgerechtigd huwelijk, waarvan men zeker was, dat het tegen alle gevaar van bestrijding beveiligd zou zijn? De inconsequente houding, waarvan de hierbij betrokken autoriteiten blijk hebben gegeven tegenover een klaren toestand, welke boven alle juridische critiek verheven was, is moeilijk vrij te pleiten van een ondoordachte haastigheid, die onnoodig de gemoederen van velen, bekend voor de echtheid van hun loyalisme tegenover het Huis Lippe, in de

Staatsrechterlehrern dieses Jahrhunderts. Dass im Hause Lippe niemals eine entgegengesetzte strengere Ansicht in Betreff der Ebenbürtigkeit der Ehen geherrscht habe, bewies der Hausgebrauch aller Linien, nach welchem stets Ehen mit Frauen von altem niederen, d.h. nicht reichsständischem Adel als ebenbürtige betrachtet worden sind. Darum waren jene Anfechtungen der Successionsfähigkeit der Kinder aus der Ehe Philipp Ernsts mit der Friessenhausen von Seiten Hessen-Kassels völlig unbegründet und wurden vom Kaiser und Reichshofrath energisch zurückgewiesen;.....». Tegen het op 22 September 1722 voltrokken huwelijk van Philipp-Ernst met een von Friesenhausen, waarvan Schulze hier melding maakt, werd opgekomen door het Huis Hessen-Kassel, tegenover hetwelk het Huis Schaumburg-Lippe, voor een zeker gedeelte van zijn graafschap Schaumburg, leenplichtig was. Het in date 22 Juli 1753 door den Rijkshofraad tegen Hessel-Kassel uitgevaardigde mandaat, waarop Schulze t.a.p. eveneens zinspeelt, hield o.a. in, dat de mannelijke nakomelingen van graaf Friedrich-Ernst, waaronder de genoemde Philipp-Ernst, alsook de kinderen, uit zijn door Hessen-Kassel aangevallen huwelijk voortgesproten, begrepen waren, niet in het bezit van hun oud-adellijke herkomst gestoord mochten worden en dat ze zeker «successionsfähig» waren.

Integendeel, «nicht zu den successionsfähigen Gliedern der erbherrlichen Linie Lippe-Biesterfeld», zegt Schulze, op. cit., blz. 140, «gehören die Nachkommen des Grafen Ludwig Heinrich aus der Ehe mit Elisabeth Christine Kellnerin, welche durch kaiserliches Reichshofrathsreskript vom 19 October 1786 für eine notorische Missheirath erklärt worden ist...». In dit rescript, dat Schulze, op. cit., II, blz. 178-179 publiceert, wordt deze Christine Elisabeth Kellnerin genoemd een «persona plebeja» en wordt aan graaf Ludwig Heinrich bevolen, «dass Du bei Deiner eingegangenen unstreitig notorischen Missheyrath weder Deinem gemeinen bürgerlichen Ehwelb Christina Elisabetha Kellnerin, noch Deinem mit ihr bereits erzeugten Sohne, oder weiters erzeugenden Kindern, zu offenerbarer Verkleinerung des uralten Reichsständisch gräflichen Hauses zur Lippe, Deinen Geschlechtstitel, Nahmen, Ehren und Wappen nicht selbst beilegest, noch auch von Anderen beilegen, sondern Angesichts dessen den Deinen bereits erzeugten Sohne, Ernst Heinrich, so rechtswidrig zugeeigneten Nahmen: Graf zur Lippe, im Taufbuch wieder austreichen lässt, und Dich derlei unfertiger Anmassungen bei schwerer Strafe für die Zukunft enthaltest,.....».

Men lette erop, dat de beide bovengemelde oorkonden van den Rijkshofraad dagteekenen van den tijd, dat Lippe nog slechts een «Reichsständisch gräfliche Haus» was. Maar zou er in de Lippesche opvatting betreffende de «Ebenbürtigkeit» geen wijziging zijn gekomen, sinds dit Huis tot de «fürstliche» waardigheid is verheven (voor de te Detmold regeerende linie Lippe, 5 November 1789; voor Schaumburg-Lippe, 18 April 1807), en zou dit Huis zich thans niet de gelijke gaan voelen van de «s. g. altfürstlichen Häuser», die — zooals hooger gezegd — strengere eischen aan de «Ebenbürtigkeit» stellen? Dit zal wel niet, want — stelt Schulze vast (op. cit., II, blz. 137-138) — «mit dieser blossen Titularerhöhung trat aber für das Haus Lippe nicht die geringste staatsrechtliche Veränderung ein. Der Fürst zur Lippe blieb auch als solcher Mitglied des westfälischen Grafenkollegiums und erlangte niemals eine Virilstimme im Reichsfürstenthathe».

Uit dit alles, toegepast op dezen tijd, blijkt, dat geen twijfel kan bestaan betreffende de «Standesmäßigkeit» van het huwelijk, hetwelk wij bij den aanvang van dit betoog op het oog hebben, alsook betreffende de «successionsfähigkeit» der prinsen, die uit dit huwelijk geboren zijn.

De jonge Prins Bernhard-Leopold van Lippe-Biesterfeld, is zelfs de vierde in rang van de zoowat vijf-en-twintig «successionsfähige» agnaten van zijn vorstelijk Huis, die bij een eventueel herstel van de verdreven Lippesche dynastie als vermoedelijke troonopvolger in aanmerking kunnen komen.

Door zijn huwelijk met H. K. H. Prinses Juliana van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, treedt Prins Bernhard niet noodzakelijk uit het Huis Lippe, zooals zou kunnen gemeend worden. Bij Struycken, Staatsrecht, I, blz. 371, wordt gezegd, dat Prins Hendrik, met het oog op zijn huwelijk met H. M. Koningin Wilhelmina, uit het Mecklenburgsche staatsverband ontslagen werd, «waardoor hij tevens uit het gezag van het Hoofd van zijn Stamhuis en het daarin geldende huisrecht trad». Struycken haalt niet de bron aan, waaruit de bestanddeelen van deze bewering worden geput. (2). Integendeel zijn er oorkonden, die juist het tegenovergestelde daárvan doen onderstellen.

In het Koninklijk Besluit van den 30 December 1908 (Stbl. No 425), betreffende den naam te dragen door de nakomelingen van H. M. de Koningin wordt overwogen «den wensch van Onzen beminden Gemaal» en verlangd «dat de naam, waaruit Wij zijn gesproten en waaraan voor Ons en voor het Nederlandsche Volk zoo dierbare herinneringen zijn verbonden, ook voor Onze nakomelingen behouden zal blijven», en wordt dan, «goedgevonden en verstaan toe te stemmen, dat de naam «Oranje Naussau» zal worden gedragen door alle Prinsen en Prinsessen der Nederlanden, Onze wettige nakomelingen, met en benevens den naam of namen, die zij aan het Geslacht van Hunnen Vader ontleenen», met dienverstande, dat aan laatstbedoelden naam of namen zal voorafgaan de naam «Oranje Nassau», zoodat genoemde Prinsen en Prinsessen, onverminderd de titels die Hun uit anderen hoofde nog toekomen, zullen worden genoemd «Prins (Prinses) van Oranje Nassau, Hertog (Hertogin) van Mecklenburg».

Deze overweging, gevolgd door de Koninklijke inwilliging, doet vermoeden, dat de naam van Oranje-

(2) Jaren reeds voor deze orgemotiveerde uitspraak van Prof. Struycken, behandelde Störk (Austritt aus dem landesherrlichen Hause, Berlin, 1903, blz. 18) dit onderwerp in eenzelfde bevestigenden zin. Rehm (Modernes Fürstenrecht, München, 1904, blz. 257) daarentegen spreekt zich, aangaande een vorstelijke persoon, die in het geval van Prins Hendrik verkeert, voor het volkomen behoud van den prins in het oorspronkelijke stamhuis uit. Het verschil van meening, dat zich hier tusschen Rehm en Störk voordoet, ligt hoofdzakelijk in het feit, dat deze laatste zich, bij zijn redeneering, laat leiden door *politiek-relativistische* beweegredenen, terwijl Rehm in zijn critiek eerder van een *juridisch-absolute* standpunt uitgaat. Van zijn kant doet Hermann Kaatzer (Die rechtliche Stellung des Prinzgemahls der Niederlande, Aken, 1909, blz. 11) zijn best om de beide uiterste gevolgtrekkingen langs den door hem *opportunistisch* bewandelde gulden middelweg verzoenend te vereenigen. Waar specialisten in het vorstenrecht soms naar een nooit te verrechtvaardigen omweg zoeken om hun stelling van een noodzakelijken overgang van een prins-gemaal in een vreemd vorstehuis, waarvan het huisrechtelijke gezag aan een vrouwelijke erfgename zou zijn vervallen, aannemelijk te maken, geraken zij gemakkelijker in tegenspraak, niet alleen met zich zelf, maar vooral ook met de eerste beginselen van hun eigen rechtsgeleerd vak, waarbij zij uit het oog verliezen, dat de natuurrechtelijke ondergrond van het algemeen vorstenrecht er een is van patriarchale eigenschap, waaraan deswege elk rechtsbegrip, dat naar het toch steeds uitzonderlijke matriarchaat overhelt, principieel vreemd is.

Nassau voor de reeks van Prinsen en Prinsessen der Nederlanden, gesproten uit het huwelijk van den laatsten telg van de Ottosche linie des Nassau's (3) met Prins Hendrik, Hertog van Mecklenburg, verloren was gegaan, zoodat zonder dit Besluit, dat dien naam, als 't ware pieteitshalve, weder opricht, deze Koninklijke nakomelingen niet het minst gerechtigd waren geweest, den naam van het uitgestorven geslacht te voeren, met en benevens den naam, die hun thans zou toekomen door hun geboorte in het Huis van Mecklenburg; een naam, erkent het Besluit, dien «Zij aan het Geslacht van Hunnen Vader ontleenen»; een naam dus, dien deze voorts zal dragen, ten teken dat hij aan zijn stamhuis, het Huis van Mecklenburg, en aan dezes huiswet, naar de algemeene beginselen van het Deutsche vorstenrecht, verbonden blijft.

Niet Prins Hendrik is door zijn huwelijk uit het groot-hertogelijke Huis van Mecklenburg-Schwerin getreden, maar wellicht is Zijne Koninklijke Gemalin, uit kracht van het geldende Mecklenburgsche Huisrecht, door dit huwelijk van rechtswege erin gebracht. Daarom draagt nog steeds H. M. de Koningin, onafscheidelijk aan haar eigen Koninklijke praedicaten verbonden, den alleszeggenden titel van Hertogin van Mecklenburg.

Voor zoover de Mecklenburgsche groot-hertogelijke huiswetten openbaar gemaakt zijn (Schulze, op.cit. II, blz. 185-248) laat niets blijken, dat bepalingen daarin zouden voorkomen, die afwijken van de algemeen geldende vorstenrechtelijke regelen, waarop wij meenen, deze opmerkingen te mogen steunen.

Zekere Huiswetten van Deutsche vorstenhuizen voorzien uitdrukkelijk, bij toepassing van steeds op hun statutair gebied heerschende gewoonterechtelijke grondregelen, speciale gevallen als deze waarvan hier kwestie is. Noemen wij er een paar van.

De Huiswet van 1n September 1872, voor het groot-hertogelijke Huis van Oldenburg (Holstein-Gottorp) hetwelk door de eeuwen heen, het voorrecht had, aan meerdere monarchale Staten in Europa een nieuw vorstehuis te schenken, zonder dat de stichters ervan uit hun eigen stamhuis zijn getreden, bepaalt bij haar artikel 4: «Höchster Chef des Grossherzoglichen Hauses ist als Oberhaupt der Herzoglich Gottorpischen Hauptlinie Seine Majestät der Kaiser von Russland. Demselben soll dies Hausgesetz zur Genehmigung unterbreitet werden». (Schulze, op. cit., II, blz. 453).

De toen regeerende Keizer van Rusland was Alexander II. Hij zou aan genoemde Huiswet zijn goedkeuring hechten, in zijn speciale hoedanigheid van opvolger in rechte linie, jure primogeniturae, van Karl-Peter-Ulrich, Hertog van Holstein-Gottorp, die in 1742 van de Russische Keizerskroon bezit nam en niettemin, naar algemeen vorstenrechtelijk gebruik, voor zich zelf en zijn nageslacht het lidmaatschap van het Huis Oldenburg behield.

Nog kenmerkender in dit opzicht is de Huiswet voor het hertogelijk Huis van Saksen-Koburg en Gotha van 1 Maart 1855. Daarin worden, onder artikel 1, de vorstelijke personen met name genoemd, die van dat hertogelijk Huis deel uitmaken: Op deze lange lijst komen o.a. voor: Victoria, «Königin von Grossbrita-

(3) De oudere linie van het geslacht Nassau — de Walramsche — bestaat nu nog uit een enkel aangetrouwd lid, namelijk de moeder van de thans regeerende Groot-Hertogin van Luxemburg. De Groot-Hertogin zelve is naar Duitsch vorstelijk gewoonterecht uit het Huis Nassau getreden, bij haar huwelijk met een lid van het Huis Bourbon-Parma, waardoor de Groot-hertogelijke troon van Luxemburg bepaaldelijk in het bezit van dit laatste Huis is overgegaan.

nien und Irland, Herzogin zu Sachsen», naast haar man, den Prins-Gemaal: Albert «Prinz von Coburg und Gotha, Herzog zu Sachsen» en haar acht kinderen, waaronder de Prins van Wales Albert-Eduard, «Kronprinz von Grossbritannien und Ireland, Herzog zu Sachsen»; Ferdinand, «König-Regent von Portugal, Herzog zu Sachsen», en Leopold, «König der Belgier, Herzog zu Sachsen», en de «Kinder aus desser Ehe mit der verstorbenen Königin Louise-Marie-Therese-Charlotte-Isabelle, geborene Prinzessin Bourbon-Orleans» (Schulze, op. cit., III, blz. 266-268).

Dat al de aldaar genoemde vorstelijke personen, die in een voor hen vreemd staatsverband, de soevereine waardigheid zijn gaan bekleden, niettemin aan hun oud stamhuis huisrechtelijk steeds verbonden zijn gebleven, bewijst o.a. het feit, dat bij ontstentenis van mannelijke nakomelingen van den regeerenden Hertog van Saksen-Koburg en Gotha, deze de laatste jaren van de vorige eeuw tot tweemaal toe, volgens de voorziene orde van opvolging, op den hertogelijken troon, door prins van de Engelse koninklijke dynastie der Saksen-Koburgers werd vervangen. Deze opvolging kwam rechtens toe aan den naasten nakomeling van den genoemden Prins-Gemaal Albert van Saksen-Coburg en Gotha. Maar dezès oudste zoon Albert-Eduard, prins van Wales, later Edward VII, Koning van Engeland, had, met het oog op zijn opvolgingsrecht op den Britschen troon, bij een Verzichtsurkunde van 1863 (zie Schulze, op. cit. III, blz. 291), van zijn rechten van vermoedelijken troonopvolger in het hertogdom Saksen-Koburg afstand gedaan. (4)

Ook het Beiersche Huisrecht (Schulze, op. cit., I, blz. 360), waaronder sinds 1832 een Wittelsbachsche Koning van Griekenland ressorteerde, geeft op dit gebied overtuigende wenken.

En om nu, als besluit, op de Lippe's terug te komen: den dag, waarop H. K. H. Prinses Juliana der Nederlanden, te midden van de gewettigde vreugde van het gansche volk, zich in den echt zal verbinden met Prins Bernhard van Lippe, zal zij van rechtswege, naar de gebruikelijke regelen van de huiswetten der regeerende Duitsche vorstengeslachten, uit het gezag van het Hoofd van het Mecklenburgsche stamhuis treden om terstond, met en naast haar Gemaal, plaats en rang te nemen in het doorluchtige vorstenhuis Lippe.

Prof. Mr A. JONCKX.

(4) Onder de regeering van Edward VII's onmiddellijke troonopvolger, Koning George V, hebben de Britsche Saksen-Koburgers den band, die hen aan hun agnaten van het vasteland verbond, met een stout opzet verbroken en, 17 Juli 1917, een anderen naam, dien van Windsor aangenomen. Dit zich eigenmachtig afscheiden van het voorvaderlijke stamhuis; dit wilde afhakken, in vollen oorlogsroes, van een tak van den Saksen-Koburgschen eik, was, vorstenrechtelijk beschouwd, een daad van geweld, zoo ongerechtvaardigd, dat de Belgische Koburgers, die toch ook in den oorlog met hun stamgenooten aan gene zijde van den Rijn gewikkeld waren, er voor terug zijn geschrokken, en zich zijn blijven vastklampen aan den gemeenschappelijken tronk van hun oeroud geslacht. Van zuiver vorstelijk gezichtspunt bekeken, was trouwens de wereldoorlog, die zoovele gekroonde staatshoofden naar het zwaard heeft doen grijpen, in de eerste plaats, een broedertwist, die Hohenzollerns tegen Hohenzollerns, Saksen-Koburgers tegen Saksen-Koburgers, Oldenburgers tegen Oldenburgers heeft doen opstaan. Die moderne Titanenstrijd zoo toegezien, heeft wellicht de Roemeensche Hohenzollern lang doen aarzelen, alvorens zich in een gewapend conflict te mengen, waarbij in hoofdzaak zijn Brandenburgsche Huisgenoot betrokken was.

MEDEDEELINGEN

MINISTERIEEL BESLUIT van 28 Juli 1936. — Universitaire wedstrijd voor 1936-1938 (tijdsbestek: achttien maanden). — Opgave der aan huis te behandelen vragen. — Onderrichtingen.

De Minister van Openbaar Onderwijs,

Gelet op artikel 53 der wet van 10 April 1890-3 Juli 1891 op het toekennen der academische graden en het programma der universitaire examens, zooals dat artikel gewijzigd is bij de wet van 30 April 1921;

Gelet op artikel 44 der wet van 21 Mei 1929, luidende als volgt:

« Gouden eerepenningen, met prijzen in geld of in boeken kunnen ieder jaar door de regeering verleend worden aan Belgen, schrijvers van de beste verhandelingen in antwoord op de prijsvragen.

» Worden ter mededinging toegelaten, de studenten die ingeschreven zijn op de lijsten van een universiteit of eene daarmede gelijkgestelde inrichting, voor de examens voorzien bij artikelen 5 tot 10 en 13 tot 18 dezer wet.

» Evenwel worden de houders van één der wettelijke diploma's van licentiaat, van doctor in de rechten of in de genees-, heel- en verloskunde, van apotheker of van ingenieur, ook toegelaten tot den wedstrijd geopend in het jaar hetwelk aan datgene voorafgaat, waarin zij hun diploma bekwamen.

» Zij zullen eveeens tot mededinging worden toegelaten gedurende het jaar waarin zij dat diploma hebben bekomen zoo zij, onmiddellijk nadat zij het hebben behaald, hun legerdienst voltrekken.

» Daarenboven kunnen reisbeurzen aan de bekroonden verleend worden op voorstel van de bijzondere commissie die met de beoordeeling van den wedstrijd is belast.

» De vorm en het voorwerp van den wedstrijd worden door de regeering vastgesteld;

Gelet op het koninklijk besluit van 14 Januari 1891 tot regeling van den universitaire wedstrijd, zooals dit besluit gewijzigd werd bij de koninklijke besluiten van 11 Juni 1892, 23 Juli 1897, 6 October 1900, 29 Mei 1902, 20 November 1903, 30 October 1908 en 10 November 1909, en inzonderheid op de artikelen 3, 1°, en 9, luidende als volgt:

« Art. 3. De wedstrijd voor elken prijs bestaat uit de navolgende proeven:

» 1° Aan huis eene verhandeling maken, in antwoord op eene der vier vragen voor iedere groep door de faculteit gesteld, in uitvoering van artikel 9 hierna, en vóór 1 Augustus van elk jaar door den *Moniteur* bekend gemaakt.

» Art. 9. Iedere faculteit van elk der universiteiten maakt op en zendt aan het Ministerie van Openbaar Onderwijs, vóór 1 Juni van ieder jaar, voor elk der groepen bedoeld in artikel 2 van dit besluit, eene vraag om gesteld te worden voor de aan huis te maken verhandelingen.

» Het tijdsbestek voor het opstellen der verhandelingen aan huis is achttien maanden voor al de vragen »;

Verklaart det de universiteiten de volgende vragen gesteld hebben om aan huis behandeld te worden met het oog op den universitaire wedstrijd 1936-1938:

B. — FACULTEIT DER RECHTSGELEERDHEID

1^e Groep. — *Romeinsch recht.*

1. Men vraagt een studie over het « bonorum possessio » in het Romeinsch erfrecht.

2. Men vraagt een studie over het begrip van benadeeling in het Romeinsch recht.

3. Over de betrekkingen tusschen de vorderingen in *factum* en de nuttige vorderingen.

4. Men vraagt een studie over de wettelijke hypotheek (*hypotheca tacita*).

2° Groep. — *Burgerlijk recht, handelsrecht, internationaal privaatrecht, fiscaal recht.*

1. Men vraagt een studie over de evolutie van het begrip der openbare orde in het burgerlijk recht.

2. Men vraagt een kritische studie over de vennootschap van personen met beperkte verantwoordelijkheid.

3. De gerechtelijke aard van het regime der huwelijksgemeenschap, volgens zijn oorsprong en zijn ontwikkeling.

4. Men vraagt een studie over het recht van terughouding in het Belgisch recht.

3° Groep. — *Strafrecht.*

1. Men vraagt een grondige studie over de pogingsleer (in het geldend Belgisch strafrecht en in het vergelijkend recht).

2. Men vraagt een studie over de stof der poging (met inbegrip van de onmogelijke poging).

3. Door welke krachtigere maatregelen zouden de korte gevangenisstraffen kunnen vervangen worden?

4. Men vraagt een studie nopens de dading over de publieke vordering.

4° Groep. — *Staats- en bestuurswetenschappen.*

1. Men vraagt een studie over de vertegenwoordiging der belangen en het corporatisme.

2. Men vraagt een studie: 1° over den gerechtelijken stand van de voorbarig uitgevoerde bestuursakten, als de goedkeuring waaraan zij onderworpen waren hun nadien geweigerd wordt; 2° over dien van de akten welke kunnen vernietigd worden wegens overtreding der wet, als zij niet het voorwerp waren van een administratieve vernietiging binnen de termijnen, noch van een legislatieve vernietiging.

3. In welke mate zou een Hof voor administratieve geschillen, ingeval het in België ingericht werd, de rechtspleging van den Franschen Staatsraad kunnen gebruiken?

4. Men vraagt een studie over de bevoegdheid van den internationalen rechter om *ex aequo et bono* recht te spreken.

5° Groep. — *Geschiedenis van het recht en het natuurrecht.*

1. Men vraagt een studie over de rechtsphilosophie van Hegel.

2. Men vraagt een studie betreffende den invloed der oude gewoonten van België op de « Assisen van Jerusalem ».

3. Is het begrip van het natuurlijk recht noodzakelijk verbonden met het begrip van gerechtelijk individualisme?

4. Men vraagt een studie over personen en goederen in de gewoonten der stad en kastelnij van Veurne.

6° Groep. — *Rechterlijke organisatie, bevoegdheid, burgerlijke rechtspleging en strafvordering, notarieel recht.*

1. Men vraagt een studie over de verschillende middelen om de burgerlijke rechtspleging te vereenvoudigen en te bespoedigen.

2. Men vraagt een grondige studie over de bevoegdheid en de rechtspleging van het kortgeding.

3. Zouden wijzigingen dienen gebracht aan het regime van het beroep tegen de uitspraken van de beugelende rechtbanken?

4. Men vraagt een studie over de bezitsvorderingen in het Belgisch recht.

BALIELEVEN

VLAAMSCH PLEITGENOOTSCHAP DER BRUSSELSCH E BALIE

De plechtige openingszitting van het Vlaamsch Pleitgenootschap van de Balie van Brussel, is op Zaterdag, 24 October gesteld, ten 2.30 ure.

De zitting zal in de groote zaal van het Hof van Verbreking gehouden worden.

De redenaar, Meester Luc Peereboom, heeft als onderwerp gekozen: «Het nieuwe Duitsche Strafrecht».

RECHTERLIJK LEVEN

RECHTERLIJKE ORDE

Bij koninklijke besluiten van 1 October 1936 :

Is, op hun verzoek, ontslag verleend :

Aan den heer Vaes M. J. G. E., uit zijn ambt van vrederechter van het eerste kanton Elsene.

Hij mag zijn aanspraak op pensioen doen gelden en is gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt;

Aan den heer Claes P. A., uit zijn ambt van deurwaarder bij de rechtbank van eersten aanleg te Brussel.

Hij is gemachtigd tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt.

Zijn benoemd :

Tot rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen, de heer Halleman W., substituut procureur des Konings bij die rechtbank;

Tot rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Aarlen, de heer André R. Ch. D. G., advocaat plaatsvervangend rechter in het vrederegerecht van het kanton Andenne;

Tot bijgevoegd substituut procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen, de heer Simons P. G. J. H., advocaat te St-Gillis;

Tot plaatsvervangend rechter in het vrederegerecht van het kanton Messancy, de heer Massonet J. J. J., advocaat te Aarlen.

De ontheffing voorzien bij artikel 3 van het koninklijk besluit van 14 November 1935 is verleend aan den heer Massonet;

Tot plaatsvervangend rechter in het vrederegerecht van het kanton Paliseul, de heer Istace J. M. M. P., advocaat te Paliseul.

Tot griffier aan de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen:

De heer Vande Walle R. J. E., griffier, titulair aan die rechtbank;

De heer Verhoest J. F. J. B., oudstrijder, griffier titulair aan die rechtbank;

Tot deurwaarder bij de rechtbank van eersten aanleg te Veurne, de heer Gequiere C. A. C., candidaat-deurwaarder te Reninge;

Mag de heer Nelissen P. M. H., gewezen vrederechter van het kanton Peer, zijn aanspraak op pensioen doen gelden.